

Konklusioner fra Fredsseminaret "Hvordan forhandler man fred, når man hader sin fjende?" med fredsforsker Isabel Bramsen, der blev afholdt den 17. november 2024 i Demokrati Garagen på Ydre Nørrebro.

Af Tom Børsen, formand for den Danske Pugwash-gruppe.

1. Fredsforskning tages igen alvorligt! Forskning i og om fred får meget omtale i medierne og der allokeres igen ressourcer til freds- og konfliktforskning i Danmark og i EU -- omend i begrænset omfang. Vi vil i Den Danske Pugwash-gruppe opsøge og afrapportere fra forskningsinitiativer om fred- og konfliktforskning, nedrustning og forskeres etiske ansvar.
2. Det er de færreste der er imod fred. Men hvad betyder fred? Hvis vi mener "fravær af krig" er betydningen nok for bred, da den overser at fred i nogen udstrækning skal være retfærdig. Hvis vi omvendt mener "den fuldstændige retfærdige fred" er betydningen næppe brugbar i praksis, da det kan være svært for en konflikts parter at blive enige om hvad der karakteriserer den fuldt ud retfærdige fred. Indgåelse af fredsaftaler implicerer kompromiser. Under seminaret blev en nye pragmatisk betydning af begrebet fred præsenteret: "Fred forstået som ikke-fjendskab". Denne betydning af fred kan måske bedre danne grundlag for fredelig udvikling? Taler vi kun om eskalation så får vi eskalation – og det er ikke sikkert at det ender godt. Taler vi fredsløsninger så kan vi være med til at skabe mulighederne for fred.
3. Internationale konflikter påvirker også os i Danmark. Udsagn om krigene i Ukraine eller i Gaza kan skabe splid og konflikt på arbejdspladsen, blandt venner og bekendte eller i familien. Det er ikke ligegyldigt hvordan vi taler om fred. Vi kan med vores ord og tale fremme fredelig udvikling, ligesom vi kan eskalere konflikterne.
4. Konfliktsituationer er ofte karakteriseret af konfliktodynamikker. Aggression fra den ene part følges typisk af aggression fra den anden part og derfor eskalerer konflikter. Skabelse af fred starter med en såkaldt "diplomatisk tilnærmelse" – en åbning hvor parterne begynder at tale sammen og afholder sig fra yderligere eskalation – fx ved at den ene part giver indrømmelser eller ved at tredje part inviterer til fredsforhandlinger.
5. Det er vigtigt at lytte til begge sider i en konflikt, og anerkende den smerte krigens parter har oplevet. En mægler er vigtig. En der kan se tingene udefra, ikke er styret af sine følelser og kan arrangere møder mellem en konflikts parter og evt. foreslå passende indrømmelser. Der kan være brug for at have flere mæglere når det er svært at finde en person eller et land som alle har tillid til. Den International Pugwash-organisation har i flere tilfælde påtaget sig en mæglerrolle, også i Rusland-Ukraine og Israel-Gaza konflikterne.
6. Man kan ændre sin tilgang til sin modpart når man har mødt nogle "fra den anden side" og lært dem at kende. Personlige møder, hvor en konflikts parter

møder hinanden ansigt-til-ansigt er derfor vigtige. Under den kolde krig praktiserede Pugwash såkaldt "science diplomacy" hvor man arrangerede videnskabeligt møder og konferencer med deltagelse af forskere fra begge sider af jerntæppet. Her drøftede man nedrustning, verifikationsmekanismer, folkeret og internationale institutioner, faktatjekkede udsagn m.v. På den måde fik Pugwash arrangeret møder hvor repræsentanter fra begge sider af jerntæppet kunne mødes og lære hinanden at kende. Det var bl.a. for dette arbejde at Pugwash blev tildelt Nobels Fredspris i 1995.

7. Bordes placering og lokalers indretning er også centrale under fredsforhandlinger.